

החג של היזמים

קבוצת אנשים בעלי תעוזה ומעוף מציעים למשה רעיון שלא קיים בספר החוקים: הזדמנות חוזרת לקיום מצווה. על החג שסלל דרך חדשה.

יצירתיות וכושר אלתור

לאחרונה ראינו בתקשורת הישראלית את סמנכ"ל הפיתוח של חברת AT&T שגרה בישראל ומשם היא אחראית על 1600 עובדים של החברה האמריקאית. בראיון היא הגדירה מהי התרומה של אמריקאים לישראל ומהי התרומה הישראלית לחברה האמריקאית: "האמריקאים מלמדים אותנו סדר, ואנחנו מלמדים אותם להעיז".

בארצות הברית הכול צריך להיות מתוכנן מראש. לכל אירוע עושים חזרות. לקראת הבר מצוה, כל המשפחה מגיעה ומתרגלים מה כל אחד יעשה ומה הוא יגיד, לכל אירוע יש Party Planner, ויש Financial Planner.

אנשים אפילו מתכננים מראש את ההלוויות שלהם, וישנם גם כאלו שכותבים את ההספד על עצמם וממנים מישהו שיקריא את זה בלוויה. כך זה גם בעבודה, לכל אחד יש "ספרדשיט" [?] גיליון עבודה אלקטרוני וכו'.

ישנם הרבה שידועים באיזה יום בשבוע יהיה העשירי לאוגוסט, הראש שלהם בנוי כמו לוח שנה. החופשות מתוכננות שישה חדשים מראש, וחתונות לפחות שנה מראש.

הישראלים לעומת זאת, לא אוהבים לתכנן כלום. הכול ברגע האחרון. חיים בתרבות ה'סמוך', שיטה שבה כל אחד מבטיח שיהיה בסדר, אך בסוף כלום לא נעשה.

מצד אחד זה ביטוי לחוסר משמעת, להעדר מקצועיות ולחפיפות, אבל מהצד השני

"תרבות הסמוך" יוצרת מרחב שמאפשר מימוש של יתרונות וכישרונות שמאפיינים את הישראלים. תרבות הסמוך זהו שילוב של חוצפה, יצירתיות, העזה וכושר אלתור.

ההבדל בין ישראלים לאמריקאים מודגש בחתונות. בארה"ב שולחים הזמנות בצירוף אישורי הגעה. כל אחד מהמוזמנים שולח את זה חזרה ומציין על הכרטיס אם הוא עומד להשתתף בשמחה, ואז יודעים כמה מקומות להכין וכמה מנות להזמין.

בישראל כמעט ואין את המושג הזה, ואכן אין שום דרך לדעת כמה אורחים ישתתפו בחתונה. וגם המוזמנים עצמם לא יודעים עד הרגע האחרון אם הם ישתתפו.

באמת התכונות הללו הם לא רק של ישראלים, אלא בכלל של יהודים. אלו תכונות שיהודים פיתחו לשם הישרדות מתוחכמת במשך אלפיים שנות גלות, כנגד כל הסיכויים, אלא שאצל הישראלים זה יותר מוחצן ומודגש.

חג נעדר

מאיפה מגיעה ליהודים התעוזה הזאת, מתי זה התחיל.

השבוע בפרשת אמור התורה מונה את כל החגים. התורה מתחילה עם שבת ופסח, ספירת העומר ושבועות, ראש השנה ויום כיפור, סוכות ושמיני עצרת. אבל חג אחד לא מוזכר בפרשת השבוע. איזה חג זה?

פורים וחנוכה, אלו חגים שנולדו אחרי שהתורה נכתבה. ל"ג בעומר בוודאי שלא היה קיים אז, אבל יש חג אחד שהוא מהתורה ולמרות זאת הוא לא מוזכר בפרשת השבוע. זהו חג שאנו נציין ביום ראשון הבעל"ט: 'פסח שני'. (את ההלכה "שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום" לומדים מהסיפור בתורה על פסח שני.) (ראה פסחים ו, ב).

בפרשת בהעלותך מסופר שבשנה הראשונה אחרי שעם ישראל יצא ממצרים חגגו את הפסח במועדו, ואז היו אנשים ש"היו טמאים לנפש אדם", אנשים שהתעסקו עם מתים. הם היו "החברה קדישא" במדבר. לפי ההלכה יהודי שנטמא למת צריך לעבור טהרה של שבעה ימים, ובערב פסח הם היו עדיין טמאים, ומי שטמא אסור לו להקריב קרבן פסח.

אומרת הגמרא "אותם אנשים מי היו, נושאי ארונו של יוסף היו, דברי רבי יוסי הגלילי". (סוכה כ"ה ב) כולנו מכירים את הסיפור בסוף ספר בראשית שיוסף הצדיק טרם מותו השביע את אחיו שכשהם יגאלו ממצרים שייקחו איתם את עצמותיו. ואכן ביציאת ממצרים משה הוציא איתו את עצמות יוסף, ובמשך כל הנדודים במדבר היו אנשים ששמרו על הארון כדי לא להשאיר אותו לבד, אותם אנשים היו טמאים ולא יכלו לקחת חלק בקרבן פסח.

"רבי עקיבא אומר, מישאל ואלצפן היו שהיו עוסקים בנדב ואביהו". רבי עקיבא אומר שמדובר בסיפור עצוב מאוד. בר"ח ניסן של אותה שנה משה הקים את המשכן. הוא התחיל בר"ח ניסן ובמשך שבוע ימים "שבעת ימי המילואים" משה הקים ופירק את המשכן בכל יום.

ביום השמיני, בח' ניסן הייתה חנוכת המשכן, ואז נכנסו נדב ואביהו לתוך המשכן ללא רשות, הקטירו קטורת ומתו בתוך המשכן. משה ציווה את מישאל ואלצפן לטפל במתים והם קברו אותם. כתוצאה מכך הם נטמאו, וכשהגיע ערב פסח, זה היה עדיין היום השביעי והאחרון של הטומאה ולכן לא יכלו להקריב קרבן פסח.

אותם אנשים באו למשה וטענו "למה נגרע?". וכי בגלל שהיינו עסוקים במצווה אחת אנחנו צריכים להפסיד מלהשתתף במצווה אחרת?! (בהעלותך פרק ט).

אומר על כך הרבי שלכאורה זה דבר לא מובן. "תביעתם של האנשים שלא יכלו להקריב קרבן פסח במועדו תמוהה ביותר, דממה נפשך אם רצונו של הקב"ה שיקיימו את המצוה דקרבן פסח, בודאי יצוה הקב"ה למשה רבינו לומר להם זאת, ואם משה רבנו לא אמר להם מאומה, הרי פירוש הדבר שאינם צריכים לקיים את המצוה דקרבן פסח, ואם כן מה מקום לטענה ותביעה בדבר" (תו"מ תשד"מ ח"ג עמ' 1680).

קום ותעשה מעשה!

טבעם של בני אדם מה שנקרא "הרוב הדומם" זה שהם "רק ממלאים הוראות". אומרים לו לעמוד בתור הוא עומד בתור, אומרים לו לפנות ימינה הוא ממלא אחרי ההוראות, רוב האנשים הם קונפורמיסטים, הם פועלים לפי הכללים, ובפרט מיד אחרי מתן תורה כשהם הכריזו "נעשה ונשמע" שפירושו נמלא אחרי כל ההוראות של הקב"ה שנאמרים לנו על ידי משה. וכאן קרה דבר מוזר. לפתע הם באים ומאתגרים את משה בשאלה "למה נגרע".

יתרה מזו. מאיפה מגיע בכלל כזה כיוון מחשבה. וכי אם אדם שלא יכל לצום ביום כיפור מאיזו סיבה שתהיה, יבוא כעת לרב ויבקש לצום שבוע מאוחר יותר? אדם שהיה על 'קרוז' בחג הסוכות יחזור לביתו שבוע מאוחר יותר, יבנה סוכה ויחגוג לו את סוכות? כל מצוה צריך לקיים בזמנה.

אך לפועל הם קיבלו את מבוקשם. הקב"ה אמר למשה שאכן הם צודקים, ובישר להם שחודש מאוחר יותר תהיה להם הזדמנות להקריב את קרבן הפסח, ולחוג את ליל הסדר.

אומר הרבי: "מכאן למדים הוראה נפלאה, שכאשר יהודי מרגיש שחסר לו משהו בענין שקשור עם יראת שמים, תורה ומצוותי, אינו סומך על אף אחד לא על משה רבנו ואפילו לא על הקב"ה כביכול? אלא צועק ותובע למה נגרע". ואז הוא פועל ומקבל מצוה חדשה של "פסח שני".

ואולי יש לומר שהסיבה שפסח שני לא מוזכר בפרשת אמור זה גם בגלל שכל החגים שמוזכרים בפרשתנו הם חגים שהקב"ה יזם, אולם פסח שני זה חג שבא מלמטה? מעם ישראל. בימינו מציינים את פסח שני באכילת מצה, ומפנימים את המסר של החג.

"פסח שני" הוא החג של "היזמים" Entrepreneur, של אלו שלא ממתנינים להוראות, אותם אלו שמעייזים לחשוב לבד, לאתגר את המערכת, הם סללו את הדרך לאותם חגים שיהודים יזמו, (כמובן מבוסס על הוראות התורה) כמו חנוכה ופורים, שמחת תורה ול"ג בעומר.

ובאמת אם שמים לב, רואים שאת החגים שעם ישראל יזם מעצמו אותם חגים שלא עושים בגלל שאנחנו ממלאים הוראות, יש בהם שמחה מיוחדת שלא מוצאים בחגים הרשמיים.

המסר של פסח שני הוא: אל תמתין להוראות. אם אתה רואה דבר שזקוק לתיקון קום ועשה מעשה, תייצר מציאות חדשה, ובלשונו של הלל הזקן "ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש".